

آفرینش مکان به کمک هنر شهری با رویکرد تاکتیکال (نمونه موردی: کوچه دکتر معین آستانه اشرفیه)

سینا لطف پور آستانه*

کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری

Sina_lotfpour@yahoo.com

چکیده

در دورانی که شاهد مجموعه‌ای از تحولات در زمینه‌های دموگرافیک، تکنولوژیک، اقتصادی، سیاسی و غیره هستیم، توجه به ترمیم و ارتقاء کیفیت زندگی شهری از طریق بهبود و توسعه ویژگی‌های منحصربه‌فرد مکان‌های شهری از طریق هنرهای مردمی و عمومی ضروری می‌نماید. قرن بیست و یکم حامل و زاینده مفاهیمی نو در مطالعات شهری است. مبتنی بر ماهیت شهری است چرا که در این زمانه شهرها به عنوان مکان‌های اصلی زندگی، تجارت و خلاقیت بیش از هر زمان دیگری در بستری جهانی به هم متصل شده‌اند. ترکیب چالش‌های جهانی و محلی پیچیدگی‌های شهری شگرفی را ایجاد کرده که در تلاش برای مواجه شدن هوشمندانه با این پیچیدگی‌ها ایده‌ها، استراتژی‌ها و ابزارهای نو به منظور ارتقاء کیفیت فضاهای شهری به عنوان مهمترین صحنه زندگی جمعی در فاصله‌های زمانی کوتاه‌تری نسبت به گذشته شکل می‌گیرند. برگزاری رویدادهای فرهنگی و هنرهای شهری نیز از این قائله مستثنی نبوده و جزو راهبردهای موثر در مکان‌سازی فضا می‌باشد. از طرفی فرهنگ و هنر نیز نقش مهمی در کیفیات فضاهای عمومی دارد. عناصر هنری مستقر در فضای شهری می‌توانند زمینه ساز حضور یا عدم حضور شهروندان در فضاهای شهری باشند. هدف این پژوهش بررسی اهمیت تعامل پذیر و حضور پذیر کردن فضا با استفاده از رویدادهای فرهنگی و هنری می‌باشد و مجموعه نکاتی را در باب برگزاری این رویداد با رویکرد تاکتیکال بر می‌شمارد.

واژه‌های کلیدی: هنرهای عمومی، زندگی جمعی، رویداد فرهنگی، شهرسازی تاکتیکال

۱- مقدمه

فضاهای عمومی، عموماً جزو لاینفک جاذبه‌های شهری و میراثی ماندگار از فرهنگ و هویت جوامع محسوب میشوند. این فضاها، مفهومی متعالی تر از یک فضای ساده و معمولی دارند به گونه ای که علاوه بر پوشش خصیصه های کلی یک فضا، معیارهای زیبایی شناختی و ارزشهای پیچیده اقتصادی و اجتماعی را نیز دربرمیگیرند [1]. شهر، مجموعه ای از اجزای پراکنده نیست که در کنار یکدیگر قرار گرفته باشد، بلکه یک کل است صرفاً که میان عناصر تشکیل دهنده آن وحدت هدف و ارتباطهای معنی دار وجود دارد. هر قدر این ارتباطات گسترده تر باشد، درک شهروندان از شهر قویتر و تعلق آنها به محیط شهری بیشتر است. پس از مدرنیته شدن شهرها، فضاهای شهری نه تنها معنا و کارکرد واقعی خود را از دست دادند بلکه نتیجه چنین روندی شکل گیری مکان‌هایی بود که روز به روز به هم شبیه تر میشوند. در چنین شرایطی اهمیت مکان‌های متفاوت که با بقیه فضاها متمایز باشند بیشتر و بیشتر خواهد بود [2]. یکی از عناصر و ابزارهای کاربردی مؤثر در این زمینه که نقش مؤثری در پایداری اجتماعی و تحکیم نمادهای فرهنگی و تلفیق آنها در فضاهای شهری دارد، هنر است [3]. در طول تاریخ، هنر از طریق بناهای یادبود، مجسمه‌ها، فواره‌ها، جزئیات و تزئینات ساختمانی سهمی ارزشمند در کیفیت فضای شهری داشته است [4]. در همین راستا ایده "آفرینش مکان خالق"، گونه ای از شهرسازی را تعریف میکند که به دنبال خلق مکان‌هایی بیش از همیشه هنری و در معنای لغوی گسترده تر، فرهنگی است. از میان انواع مسیرهای یک شهر، خیابان بیشترین حساسیت و ظرافت را به خود می